

Za gospodarje

Maribor, dne 22. februarja 1933.

Sadni izbor za Dravsko banovino.

Dalje.

1. Kanadka.

Imenuje se tudi rambur, pariški rambur, parizerca, Hrvati ji pravijo tudi carevka. Plod je debel do zelo debel, ploščat, robat ali tudi okrogel, na drevesu zelen, posut pogosto z rumeno-rjavjo rjo. Tu in tam so plodovi na solnčni strani rdeče zagoreli. Meso je blede-rumeno, prhko, jako prijetno vinskokiselkastega okusa. Trga se v oktobru in se v dobri shrambi drži do pomladi. Vendar je boljše, to sorto prodati poprej, ker v shrambi močno gnije in veliko zgubi na teži. Le v prav ugodnih sadnih letinah in v prav dobri shrambi se spleča to sorto shraniti dalje časa ter doseže potem tudi bajne cene.

Kanadko prištevamo najboljšim namiznim sortam in se lahko od te sorte po primerni ceni vnovči vsaka množina. Vendar bi bilo napačno saditi in gojiti to sorto povsod, kajti kanadka zahteva dobro, zmerno vlažno zemljo, zavetno lego in doseže sad prav dober okus le v vinskem podnebju in v za vinograd sposobni legi. Za nižave ta sorta ni primerna kakor tudi ne za višje lege, kjer vinska trta ne uspeva več.

Drevo raste v mladosti močno, veje se kasneje upognejo in rastejo v skoro vodoravni smeri. Posebno gostih kron ta sorta ne dela in je treba pri redčenju drevesnih vej pri mladem drevju postopati z vso obzirnostjo. Dolge in bujno rastoče mladike je treba prikrajšati, sicer se ne razvije dovolj vejic in rodnega lesu. Glede rodovitnosti so mnenja deljena, med najbolj rodovitne sorte jo pač ne smemo prištevati, tudi v prav dobrih sadnih letinah da povprečno polovico manj pridelka kot n. pr. bobovec in druge sorte, zato je višja cena opravičena. V nekaterih letih je jako mnogo izbirka, v letu 1922 se spominjam,

da je bila koma tretjina plodov primerna za prodajo.

Kanadka naj se goji in sadi le tam, kjer je zemlja in lega za njo primerna, drugje pa je boljše poseči po drugih sortah. Tako bodo kanadko gojili predvsem v Slovenskih goricah, kjer dobro uspeva, pogrešeno bi pa bilo to sorto gojiti v nižinskih ravninah, ki niso zaščitene.

2. Boskoopski kosmač.

Ta sorta je doma na Boskoopu na Holandskem. »Sorta bodočnosti« bi lahko imenovali to sorto, ker ima toliko vsestransko dobrih lastnosti, kot malokatera druga.

Sad je debel do zelo debel, okrogel ali bolj visok, zelenkasto-rumen, pokrit z rjavino več ali manj, in pogosto rdečeprogasto nadahnjun. Pecelj je kratak in debel. Meso je rumenzelenkasto, sočno, prhko, jako dobrega okusa, ki spominja na kanadko, vendar je meso bolj trdno. Trga se oktobra in postane užitno zrel decembra. V dobri shrambi se drži do pomladi in gnije manj nego kanadka, pač pa zgublja precej na teži.

Drevo raste jako močno, podobno kot kanadka, vendar dela lepše krone in na splošno postane drevo močnejše. Radi močne rasti ga moramo v mladosti obrezovati, ako hočemo doseči lep vrh. Saditi ga je v zadostno vlažne in rodovitne zemlje. Prenaša celo precej mokrote v zemlji kot vsi kosmači. Primeren je torej bolj za nižinske položaje, uspeva pa prav dobro tudi po hribskih Slovenskih goric, kjer ni presuho, na preveč suhi zemlji sad rad spoka. Rodovitnost začne nekaj pozneje, je pa po navadi potem redna in obilna. Prav primerna je ta sorta za precepljenje drugih sort in je tako precepljeno drevo potem jako rodovito. Tudi za podsajanje v stari sadonosnik je primerna tako kot malokatera sorta. Cvetje se pa ne oplodi posebno rado, zato je dobro, ako ne stoji večji nasad te sorte sam

za sebe, temveč naj bo nekaj vmes ali v bližini posajeno katere druge sorte z dobrim cvetnim prahom kot n. pr. zlaia parmena, Baumannova reneta, Jonathan ali Ontario

Boskooopski kosmač še danes ni toliko razširjen kot zasluži radi dobrih lastnosti, zato bi kazalo ga saditi povsod, kjer je zemlja in lega primerna.

Dalje sledi.

Posredovalno postopanje.

Konec.

Kdaj posredovalno postopanje preneha?

Posredovalnega postopanja je konec:

1. Ako sodišče po doseženem sporazumu izreče, da je postopanje končano (torej v slučaju uspeha).

2. Ako se ne doseže sporazum v 90 dneh od dne uvedenega postopanja (tedaj v slučaju neuspeha); po preteku 90 dni ustavi sodišče posredovalno postopanje po službeni dolžnosti, to je samo od sebe, ne da bi čakalo na kakršnikoli ustavitveni predlog.

3. Celo pred potekom 90 dni pa ustavi sodišče posredovalno postopanje:

a) če predlaga dolžnik uvedbo postopanja za prisilno poravnavo izven stečaja ali uvedbo stečaja;

b) če nastopi kakšen razlog, vsled katerega bi sodišče moralo že od vsega početka zavrniti dolžnikov predlog na uvedbo posredovalnega postopanja (na pr. da je pobegnil dolžnik, da je bil že v poravnalnem ali stečajnem postopanju, pa še niso pretekla 3 leta itd.);

c) če ugotovi sodišče, da je izvršil dolžnik gotova dejanja na škodo vseh upnikov, ali da je nekaterim upnikom ponudil ali obljubil ugodnejše pogoje, kakor ostalim upnikom.

Pravni učinki končanega ali ustavljenega posredovalnega postopanja.

Pri doseženem sporazumu je dolžnik dolžan izpolnjevati samo v sporazumu prevzete obveznosti, upniki pa niso upravičeni zahtevati ničesar preko zneskov, ki so navedeni v sporazumu.

Ker se v posredovalnem postopanju ne razlikuje med posameznimi vrstami, zlasti med onimi, ki so zavarovane na

dolžnikovem zemljišču, ali s kako drugo zastavo in med nezavarovanimi terjatvami, se posredovalno postopanje naša tudi na terjatve te vrste. S sporazumom med vsemi upniki bo morda dolžnik spremenil samo plačilne pogoje, ali pa znižal višino terjatve.

Ako bi dolžnik ne izpolnjeval v sporazumu prevzetih in določenih obveznosti, tedaj bi morali upniki, ki svojih terjatev še niso iztožili, dolžnika tožiti na izpolnitev obveznosti, ako bi istega hoteli rubiti in na ta način priti do svojega denarja.

Posebno iztoževanje poedinih terjatev od strani pri sporazumu udeleženih upnikov odpade, ako sodišče ali javni notar overi podpise dolžnika in upnikov na izjavi o sporazumu, ki jo je predložiti sodišču obenem s sporazumom. V tem primeru ima sporazum tak učinek, kakor vsaka pred sodiščem sklenjena poravnava, kar znači: upnik lahko vloži izvršilni predlog zgolj na temelju tega sporazuma brez predhodne tožbe.

Kakor hitro je posredovalno postopanje končano ali ustavljeno, odredi sodišče izbris zaznambe o uvedbi v javnih knjigah.

Pritožba zoper odločbe posredovalnega sodišča.

Zoper vse odločbe sodišča v posredovalnem postopanju je dopustna pritožba (rekurz) na okrožno sodišče, katerega odločbo ni mogoče dalje izpodbijati. Rok za pritožbo (rekurz) bo znašal 14 dni. Prizadeti lahko da rekurz pri sodišču na zapisnik, ako ga ne zastopa odvetnik; ako pa hoče vložiti pismeni rekurz, mora istega podpisati odvetnik.

Vsak zakon, zlasti zakoni, ki posegajo odločilno v gospodarsko življenje, rodijo uspehe, ako jih rabijo zares potrebni in na način, da drugi ne trpijo. Le ako bodo skrajno potrebni segli po posredovalnem postopanju in če se bodo dolžniki zavedali svoje ogromne in težke odgovornosti, bodo nastopile željene posledice: olajšati gospodarsko težo.

Upamo, da je v slovenskem narodu še dovolj moralnih sil in vrednot, ki ne pripuščajo, da bi si v množici udaja raznim in nepotrebnim špekulacijam.

Ustavitev dražbe po zakonu o zaščiti kmetov.

Od mnoh strani prihajajo vprašanja, kako se ustavi izvršba, ki jo vodijo upniki proti zaščitenim kmetom in kako se izračunajo obresti, ki jih je dolžan kmet plačati po zakonu o zaščiti kmetov. Mnogi tudi prosijo »Slov. gospodarja«, naj se jim napravi tak predlog in izračunajo obresti. Da se v tem oziru odpomore naročnikom »Slov. gospodarja«, jim homo v naslednjem prinesli primer iz življenja, kako mora kmet-dolžnik izračunati obresti in kako mora sestaviti predlog na ustavitev dražbe.

Dolinar Ivan je kmet v Vuzenici. Posestvo obdeluje sam s člani svoje družine, njegov obdavčeni dohodek izvira pretežno iz kmetijstva in njegovo posestvo ne presega po površini 75 ha za obdelovanje sposobne zemlje. Ker je pri prevzemu posestva od svojih starišev moral svojim številnim bratom in sestram izplačati precejšnje deleže, se je Dolinar močno zadolžil, vsled česar so ga njegovi upniki iztožili in gnali njegovo posestvo na dražbo, ki bi se imela vršiti dne 10. 2. 1933. Predvsem je imel dolg pri denarnem zavodu v Mariboru v znesku Din 17.000 z 10% obrestmi, plačljivimi vedno polletno v naprej in 10% zamudnimi obrestmi, ako bi obresti ne plačal točno. Obresti ima na dolgu od 1. 1. 1931. Da prepreči vršitev dražbe svojega posestva dne 10. 2. 1933, je dne 5. 2. 1933 napravil sledeči obračun v svrhu plačanja obresti:

1. glavnica	Din 17.000.—
2. 10% obresti od 1. 1. do 30. 6. 1931	Din 850.—
3. 10% zamudne obresti	Din 85.—
4. 10% obresti od 1. 7. do 31. 12. 1931.	Din 850.—
5. 10% zamudne obresti	Din 85.—
6. 10% obresti od 1. 1. 1932 do 20. 4. 1932	Din 519.61
7. 10% zamudne obresti za isti čas	Din 51.96
8. 6% obresti od 21. 4. 1932 do 20. 12. 1932	Din 680.—
	<hr/>
	Din 20.121.57

Ker je treba obresti plačati v tem slučaju za pol leta naprej, se izračunajo od spredaj dobljenega zneska od

20. 12. 1932 do 30. 6. 1933 znesek 643.97 Din.

Ta obračun je napravil Dolinar na sledeči način: Najprej je vzel glavnico, nato izračunal obresti za prve pol leta, od dobljenih obresti je vzel kot zamudne obresti 10% Na ta način je računal do 1. 1. 1932; ker smejo upniki zahtevati po zakonu o zaščiti kmetov višje kakor 6% obresti le do 20. 4. 1932, je nadaljne 10% obresti z zamudnimi obresti vred izračunal le od 1. 1. 1932 do 20. 4. 1932. Od tega dne dalje do 20. 12. 1932 se smejo računati le 6% obresti brez zamudnih obresti, tako da je Dolinar prišel k glavnici in prejšnjim obrestim še tako izračunani znesek, ki mu je pokazal končno svoto, ki jo dolguje denarnemu zavodu. Od tako dobljenega zneska mora takoj plačati 6% obresti za pol leta naprej, ker bi se sicer dražba njegovega posestva vršila za te obresti. Zelo sporno pa je vprašanje, ali mora zaščiteni kmet poleg obresti plačati tudi do tega dne narastle pravdne in izvršilne stroške. Po našem mnenju in dosedanjih sodnih odločbah ni treba plačati nobenih stroškov, ker so stroški samo pritiklina glavne terjatve in bi brez nje sploh ne nastali in ker zakon ni posebej določil, da mora zaščiteni kmet plačati tudi stroške, marveč je to predpisal samo za obresti.

Ko je Dolinar tako izračunal svoj dolg in obresti, ki jih mora plačati za pol leta naprej, je poslal 6% obresti v znesku Din 643.97 denarnemu zavodu v Maribor in mu s priporočenem pismom sporočil svoj obračun.

Takoj isti dan dne 5. 2. 1933 je Dolinar Ivan naredil na okrajno sodišče v Marenbergu, pri katerem teče izvršba E 515/32, predlog na odložitev javne prisilne prodaje v zmislu § 7 zakona o zaščiti kmetov. Temu predlogu je priložil potrdilo občine Vuzenica, da je zaščiten v zmislu zakona o zaščiti kmetov. Predlog se je glasil tako-le:

Proti zavezani stranki teče pri okrajnem sodišču v Marenbergu izvršba E 515/32 ter je prisilna dražba njenega posestva določena na 10. 2. 1933.

Zavezana stranka je posestnik v Vuzenici, katero posestvo obdeluje sam s člani svoje rodbine, njegov obdavčeni dohodek izvira pretežno iz kmetijstva

in njegovo posesivo ne presega po površini 75 ha za obdelovanje sposobne zemlje, tako da so v celoti podani pogoji § 6 odst. 1 in 2 zakona z dne 19. 4. 1932 o zaščiti kmetov, kar je izkazano z uradnim potrdilom občine Vuzenica z dne 5. 2. 1933 pod A. Obresti za pol leta so plačane.

Zavezana stranka predlaga, da okrajno sodišče v Marenbergu izvršbo E 515-32, oziroma prodajno postopanje v tej zadevi, ki je določeno na 10. 2. 1933 ob 10. uri v Marenbergu, v zmislu § 1 zakona o zaščiti kmetov odloži do izdaje zakona o ureditvi kmečkih dolgov, do pravnomočne odločbe o predlagani odložitvi dražbenega postopanja naj pa izvršilno postopanje v zmislu § 7 zadnji stavek zakona o zaščiti kmetov ustavi.

Vuzenica, dne 5. 2. 1933.

Lastnoročni podpis.

Ta predlog je treba kolkovati s 5 Din in nato vložiti osebno pri sodišču v Marenbergu, ali pa poslati priporočeno po pošti.

S tem je zaščiteni kmet-dolžnik storil vse, kar je predpisano v zakonu in bo sodišče dražbo odločilo.

Upamo, da smo na ta način vsem čitateljem »Slovenskega gospodarja« ustreigli in da bodo v bodoče znali sami ščititi svoje interese na podlagi pravkar opisanega primera.

Razna obvestila.

Dvodnevni sadjarski tečaj za sajenje, oskrbo, gnojenje, pomlajenje in precep-ljanje sadnega drevja se vrši dne 6. in 7. marca na banovinski vinarški in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je teoretičen in praktičen ter traja vsak dan od 8. do 12. in do 14. do 18. ure. Zanimanci naj javijo udeležbo z dopisnico do 5. marca ravnateljstvu šole.

Dolгови in sedanje cene. Med svetovno vojno in kmalu po vojni so si takšni, katerim ni bilo treba iti na vojno-pridobili z lahkoto dosti denarja. Ta denar so dostikrat posodili onim, katerim je med vojno gospodarstvo skoraj propadlo, ker so se morali potikati po strelskih jarkih. Izposodili so si denar v nadi, da se bodo poljski pridelki in

živina zmíraj dobro prodala. Pa groza, kakšen razloček je med cenami takrat in sedaj! Takrat je za en par volov dobil kmet 15.000 Din, sedaj pa dobi za takšne 4—5000 Din. Takrat je dobil za 1 liter vina 6—10 Din, sedaj pa dobi komaj za 1 liter 1½ Din. Ko bi hotel sedaj vrniti 15.000 Din, bi moral imeti tri pare lepih volov. Prej je dobil za 10 hl vina, 1 liter po 10 Din, 10.000 Din, sedaj pa dobi za takšno ali še pa boljše vino za 10 hl po Din 1.50 — 1500 Din. Koliko parov volov bi moral imeti ter prodati, da bi vrnil 30.000 Din?! Ali koliko hl vina bi moral imeti po tej ceni, kakor je sedaj, da bi spravil svoto 30.000 Din! To je zadeva, ki bi jo morala oblast urediti!

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborskem trgu dne 18. februarja je bilo 109 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 12—13, špeh 13—14. Kmetje so pripeljali 9 voz sena po 90—100, 1 otave po 90 in 3 voze ržene slame po 60—65, 8 voz krompirja po 1—1.50, 41 vreč čebule po 2.50—3, 2 voja zelja 2—3. Jabolka 2—4, suhe slive 6—10, celi orehi 5—6, luščeni 18—20. Žitne cene stare, fižol 1.75 do 3, ajdovo pšeno 4.50—5. Cene perutnini neizpremenjene. Surovo meso 22—24 Din.

Mariborski živinski sejem 14. 2. 1933. Prignanih je bilo 7 konj, 11 bikov, 118 volov, 269 krav in 9 telet, skupaj 414 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na tem sejmu so bile: debeli voli 1 kg žive teže od 3 do 3.50 Din, poldebeli voli 1.75 do 2.50, plemenski voli 1.25 do 1.75, bikji za klanje 2 do 3, klavne klave debele 1.50 do 3.75, plemenske krave 1.25 do 2, krave za klobasarje 1, mlada živina 3.50 do 4, teleta 4 do 5 Din. Prodanih je bilo 257 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 8 do 10 Din, II. vrste 6 do 8 Din, meso od bikov, krav in telic od 4 do 5 Din, telečje meso I. vrste od 12 do 14 Din, II. vrste od 8 do 10 Din, svinjsko meso sveže 10 do 16 Din.